

Samorządy lokalne dla wsparcia przedsiębiorczości

Porównanie oczekiwań i doświadczeń 21 gmin pilotażu we wspieraniu lokalnej przedsiębiorczości na tle samorządów w Polsce

Krzysztof Jaszczółt, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

14 czerwca 2021 r.

Na podstawie badania zrealizowanego w ramach projektu:

REGIOGMINA – „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem”

Mechanizmy wspierania lokalnej przedsiębiorczości przez JST

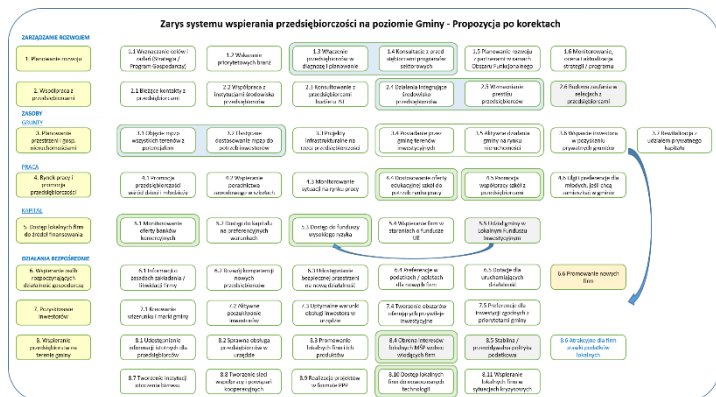
Cele badania

- Jak gminy postrzegają swoją rolę we wspieraniu lokalnej przedsiębiorczości?
 - Jakie instrumenty w tym celu stosują i jak je oceniają?
 - Jakie bariery - prawne i systemowe - utrudniają im skuteczne działania?
-
- Budowa systemu wsparcia MŚP w gminie w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem
 - Debata na temat roli samorządów we wspieraniu rozwoju gospodarczego

Podstawowe fakty

- 500 ankiet (2477 wysłanych) - Zwrot 20% (GM: 36%; GW: 19%, GMW: 17%);
- 49 ankiet w Kujawsko-Pomorskim (144 wysłane) – Zwrot 34%;
- 37 pytań w 8 obszarach, w tym 16 pytań otwartych;
- Okres badania: od maj 2020 – maj 2021 r.

Metoda analizy

Syntetyczne wskaźniki: Przedsiębiorczości / Dynamiki rozwoju

Uwzględnione wskaźniki

- 1) Liczba podmiotów gospodarczych w REGON na 1000 mieszkańców;
- 2) Liczba osób pracujący na 1000 mieszkańców gminy;
- 3) Wpływy JST z udziału w CIT na 1 mieszkańca (śr. 3 letnia);
- 4) Wpływy JST z udziału w PIT na 1 mieszkańca (śr. 3 letnia);
- 5) Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw (> 9 osób) na 1 mieszkańca (powiat);
- 6) Wpływy JST z podatku od nieruchomości na 1 mieszkańca (śr. 3 letnia).

- Koncentracja na zadaniach i funkcjach, nie na konkretnych narzędziach - 3 poziomy analizy:
 - Docelowa wizja systemu – aspiracje;
 - Stosowanie narzędzi – „luka zaniechania”;
 - Ocena narzędzi – deficyt rozwiązań;
- Próba strukturyzacji zjawiska „wspierania przedsiębiorczości przez JST” - mapa obszaru;
- Analiza uwzględniająca kryterium wyników gospodarczych gminy (liderzy – pasywni):
 - Syntetyczny wskaźnik przedsiębiorczości;
 - Syntetyczny wskaźnik dynamiki rozwoju.

Sposób prezentacji wyników badania

- 1) Przedstawienie odpowiedzi uczestników badania na pytania dot. docelowej wizji systemu.

Respondent miał się ustosunkować do przedstawionych tez (np. „1.1 Gmina powinna określić cele strategiczne w obszarze rozwoju gospodarczego ...”), wybierając jedną z 5 opcji odpowiedzi - od „nie zgadzam się”, przez „raczej się nie zgadzam” po „zgadzam się”.

- 2) Analiza częstości stosowania dostępnych w danym obszarze narzędzi

Jeśli w gminie dane narzędzie było stosowane respondent je oceniał. Jeśli nie, zaznaczał odpowiedź „nie dotyczy”. Przyjęliśmy, że liczba ocenionych narzędzi = liczba stosowanych narzędzi.

- 3) Ocena skuteczności dostępnych narzędzi

Respondenci oceniali wpływ danego rozwiązania na rozwój lokalnej przedsiębiorczości w czterostopniowej skali: Duży wpływ (3 pkt) - Średni wpływ (2 pkt) - Mały wpływ (1 pkt) - Brak wpływu (0 pkt).

Synteza wyników badania - Obszary

Wizja

- Gminy widzą swą rolę przede wszystkim w planowaniu rozwoju, polityce przestrzennej i działaniach na rynku pracy i rynku nieruchomości oraz zabiegach o pozyskanie inwestorów (78-79%). Rzadziej angażują się w bezp. wsparcie dla lokalnych firm (67%), nieco częściej nowych (70%).

Tylko 6 na 10 gmin chce współpracować z przedsiębiorcami, a 3 na 10 ułatwiać im dostęp do kapitału.

Praktyka

- JST sięgają najczęściej po instrumenty związane z rynkiem nieruchomości, rynkiem pracy (po 62%) oraz wspieraniem funkcjonujących na terenie gminy przedsiębiorstw (57%). Luka dot. głównie: planowania rozwoju (-31 pp.), wspierania nowych firm (-30 pp.) i pozyskiwania inwestorów (-27 pp.)

Ocena

- Największy potencjał mają narzędzia: pozyskiwania inwestorów (72%) i dot. rynku nieruchomości (70%). Najmniejszy – dot. rynku finansowego (57%), planowania rozwoju (58%) i współpracy z przedsiębiorcami (61%). Deficyt skutecznych narzędzi występuje w obszarach: planowanie rozwoju (-21 pp.) i rynek pracy (-13 pp.)

System wspierania przedsiębiorczości - Deklaracje
(Udział pozytywnych odpowiedzi na postawione tezy; n=500)

System wspierania przedsiębiorczości - Stosowanie narzędzi
(Odsetek respondentów, którzy ocenili narzędzia; n=500)

System wspierania przedsiębiorczości - Ocena narzędzi
(Odsetek ocen "duży / średni wpływ"; n=500)

Obszar 6.2 Pozyskiwanie inwestorów

Wizja

- Silne poparcie dla postulatów kreowania wizerunku i marki gminy (95%), aktywnego szukania inwestorów (90%) i tworzenie optymalnych warunków OI w urzędzie (88%). Słabsze dla tworzenia stref inwestycyjnych oraz preferencji dla inwestycji zgodnych z priorytetami JST (65-68%)

Praktyka

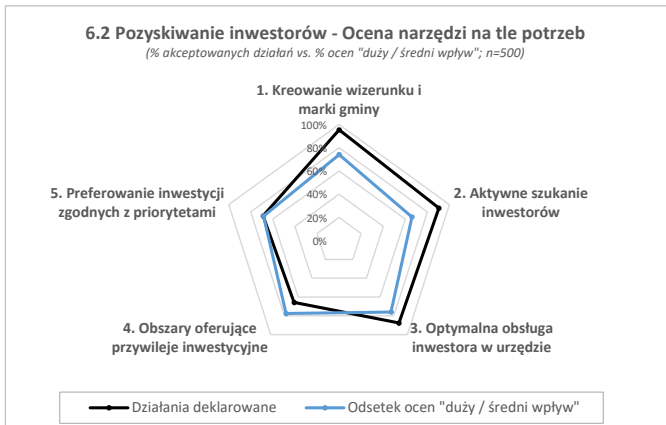
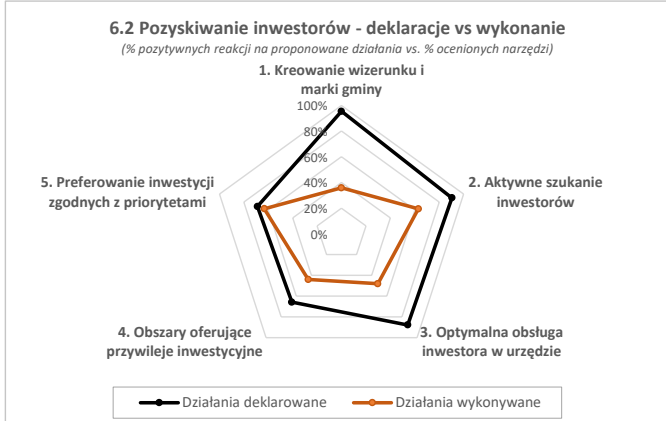
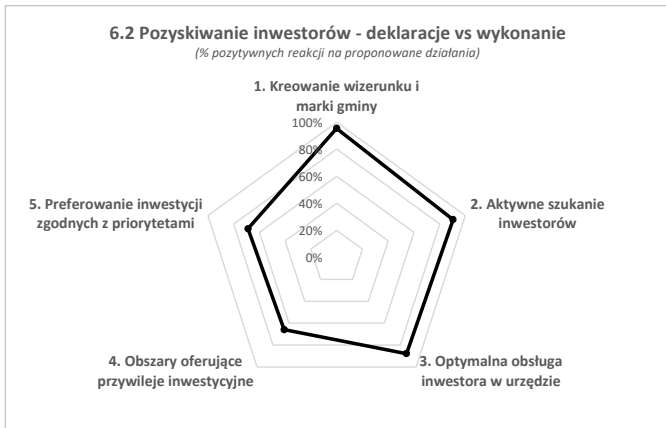
- Narzędzia wykorzystywane najczęściej: udział w targach i wydarzeniach promocyjnych (65%), udzielanie ulg i zwolnień inwestycyjnych” (63%), współpraca z ponadlokalnymi instytucjami OI (62%), baza ofert inwestycyjnych (61%). Najbardziej: strategia marketingowa gminy (36%), Strefa Aktywności Gospodarczej (39%).

Deficyty aktywności gmin: kreowanie wizerunku i marki gminy (-59 pp.), optymalizacja warunków obsługi inwestora w urzędzie (-40 pp.) i aktywne szukanie inwestorów (-28 pp.)

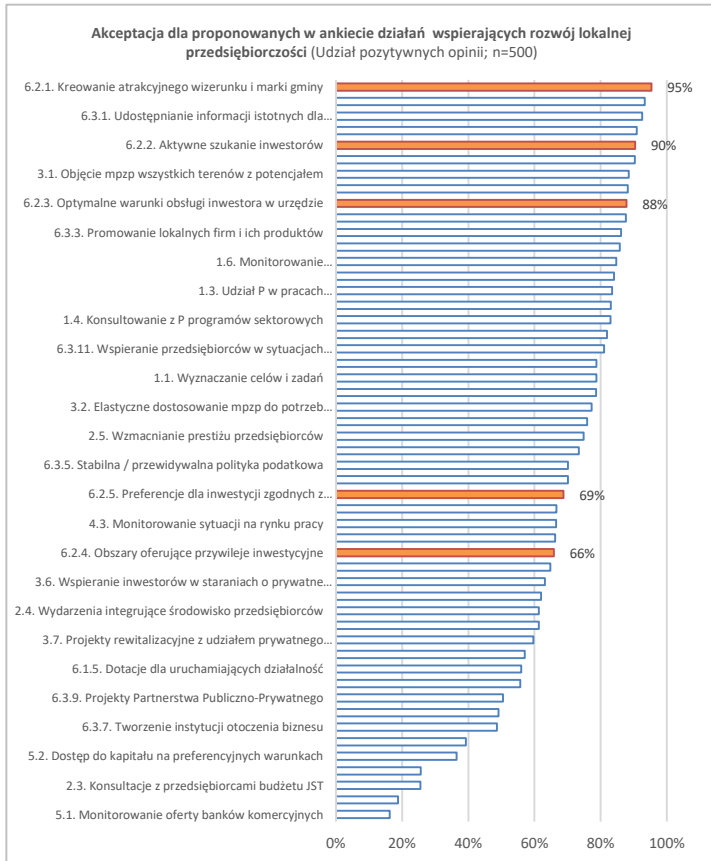
Ocena

- Najwyżej oceniono skuteczność narzędzi związanych z tworzeniem stref inwestycyjnych, obsługą inwestorów i kreowaniem wizerunku gminy (77-75%).

Deficyt skutecznych narzędzi dot. kreowania marki gminy, szukania inwestorów i optymalizacji OI w urzędzie.

Ranking proponowanych działań i narzędzi wg respondentów ankiety

Bardzo dziękuję za uwagę!

Zachęcam do zapoznania się z pełną wersją raportu, która jest dostępna na stronie projektu Regiogmina (link w stopce poniżej), w zakładce „Raporty z fazy badawczej” – Zadanie 3.2

BIURO PROJEKTU: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego Departament Planowania Strategicznego i Rozwoju Gospodarczego

Plac Teatralny 2, 87-100 Toruń; Tel. 56 62 18 775, 56 62 18 530; E-mail: regiogmina@kujawsko-pomorskie.pl

www.regiogmina.kujawsko-pomorskie.pl

Projekt finansowany z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu strategicznego „Społeczny i Gospodarczy Rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków” Gospostrateg

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

Zarys systemu wspierania rozwoju gospodarczego na poziomie Gminy - Propozycja po korektach

ZARZĄDZANIE ROZWOJEM

1. Planowanie rozwoju

1.1 Wyznaczanie celów i zadań (Strategia / Program Gospodarczy)

1.2 Wskazanie priorytetowych branż

1.3 Włączenie przedsiębiorców w diagnozę i planowanie

1.4 Konsultacje z przedsiębiorcami programów sektorowych

1.5 Planowanie rozwoju z partnerami w ramach Obszaru Funkcjonalnego

1.6 Monitorowanie, ocena i aktualizacja strategii / programu

2. Współpraca z przedsiębiorcami

2.1 Bieżące kontakty z przedsiębiorcami

2.2 Współpraca z instytucjami środowiska przedsiębiorców

2.3 Konsultowanie z przedsiębiorcami budżetu JST

2.4 Działania integrujące środowisko przedsiębiorców

2.5 Wzmacnianie prestiżu przedsiębiorców

2.6 Budowa zaufania w relacjach z przedsiębiorcami

ZASOBY GRUNTY

3. Planowanie przestrzeni i gosp. nieruchomościami

3.1 Objęcie mpzp wszystkich terenów z potencjałem

3.2 Elastyczne dostosowanie mpzp do potrzeb inwestorów

3.3 Projekty infrastrukturalne na rzecz przedsiębiorczości

3.4 Posiadanie przez gminę terenów inwestycyjnych

3.5 Aktywne działania gminy na rynku nieruchomości

3.6 Wsparcie inwestora w pozyskaniu prywatnych gruntów

3.7 Rewitalizacja z udziałem prywatnego kapitału

PRACA

4. Rynek pracy i promocja przedsiębiorczości

4.1 Promocja przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży

4.2 Wspieranie poradnictwa zawodowego w szkołach

4.3 Monitorowanie sytuacji na rynku pracy

4.4 Dostosowanie oferty edukacyjnej szkół do potrzeb rynku pracy

4.5 Promocja współpracy szkół z przedsiębiorcami

4.6 Ulgi i preferencje dla młodych, jeśli chcą zamieszkać w gminie

KAPITAŁ

5. Dostęp lokalnych firm do źródeł finansowania

5.1 Monitorowanie oferty banków komercyjnych

5.2 Dostęp do kapitału na preferencyjnych warunkach

5.3 Dostęp do funduszy wysokiego ryzyka

5.4 Wspieranie firm w staraniach o fundusze UE

5.5 Udział gminy w Lokalnym Funduszu Inwestycyjnym

DZIAŁANIA BEZPOŚREDNIE

6. Wspieranie osób rozpoczynających działalność gospodarczą

6.1 Informacji o zasadach zakładania / likwidacji firmy

6.2 Rozwój kompetencji nowych przedsiębiorców

6.3 Udostępnianie bezpiecznej przestrzeni na nową działalność

6.4 Preferencje w podatkach / opłatach dla nowych firm

6.5 Dotacje dla uruchamiających działalność

6.6 Promowanie nowych firm

7. Pozyskiwanie inwestorów

7.1 Kreowanie wizerunku i marki gminy

7.2 Aktywne poszukiwanie inwestorów

7.3 Optymalne warunki obsługi inwestora w urzędzie

7.4 Tworzenie obszarów oferujących przywileje inwestycyjne

7.5 Preferencje dla inwestycji zgodnych z priorytetami gminy

8. Wspieranie przedsiębiorstw na terenie gminy

8.1 Udostępnianie informacji istotnych dla przedsiębiorców

8.2 Sprawna obsługa przedsiębiorców w urzędzie

8.3 Promowanie lokalnych firm i ich produktów

8.4 Obrona interesów lokalnych MŚP wobec wiodących firm

8.5 Stabilna / przewidywalna polityka podatkowa

8.6 Atrakcyjne dla firm stawki podatków lokalnych

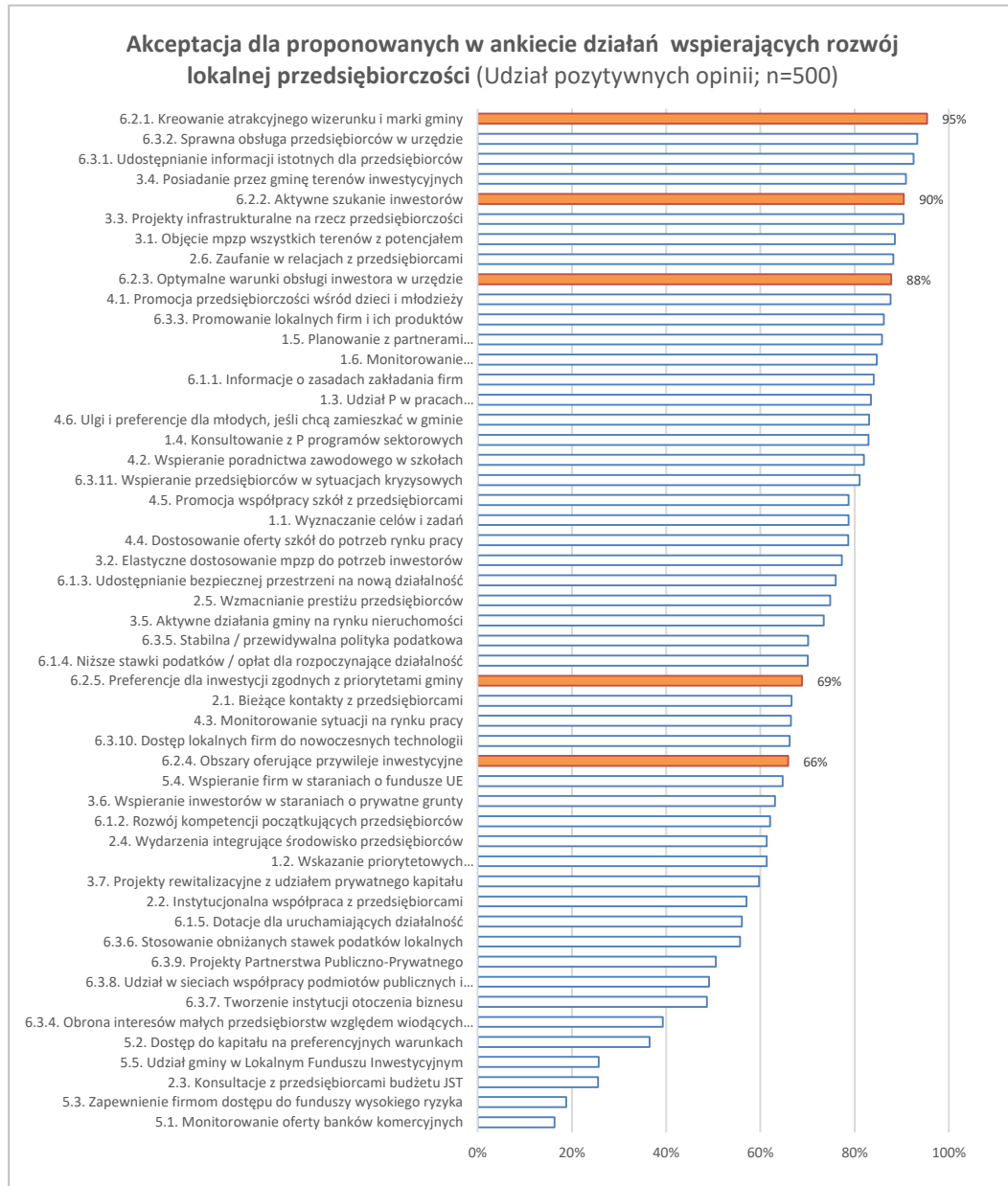
8.7 Tworzenie instytucji otoczenia biznesu

8.8 Tworzenie sieci współpracy i powiązań kooperacyjnych

8.9 Realizacja projektów w formule PPP

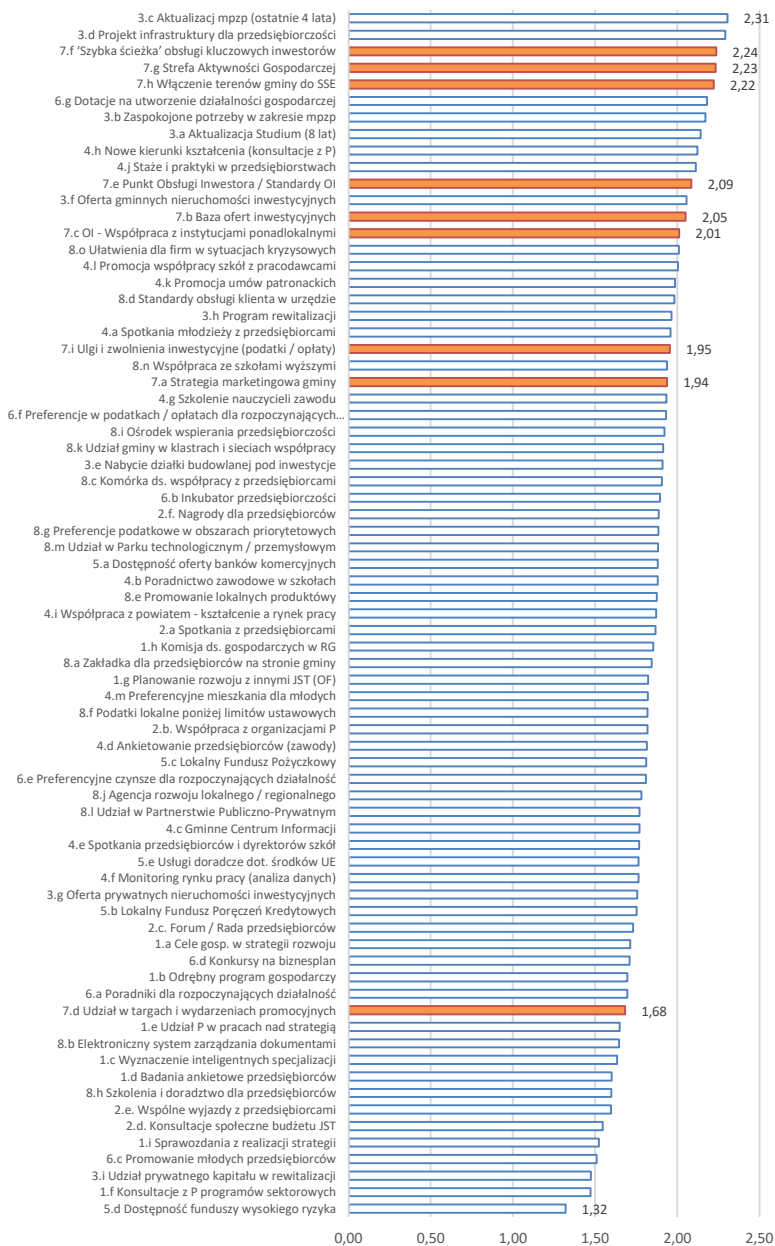
8.10 Dostęp lokalnych firm do nowoczesnych technologii

8.11 Wspieranie lokalnych firm w sytuacjach kryzysowych

Narzędzia stosowane przez JST w celu wspierania lokalnej przedsiębiorczości

Ocena wpływu stosowanych narzędzi na rozwój lokalnej
przedsiębiorczości (skala 0-3 pkt; n=500)

Duży wpływ (3 pkt), Średni wpływ (2 pkt), Mały wpływ (1 pkt), Brak wpływu (0 pkt)

Ogólne wnioski z badania

Wizja:

- Priorytetowe obszary: planowanie rozwoju, rynek pracy, nieruchomości oraz szukanie inwestorów (mniej pomoc lokalnym)
- Małe zainteresowanie współpracą z P a zwłaszcza rynkiem finansowym (w tym elemencie różnią się liderzy)
- Im większa gmina tym większe ambicje (rynek pracy i bezp. wspieranie firm).

Praktyka

- Głównie nieruchomości, rynek pracy i wspieranie przedsiębiorców.
- Największe luki aktywności: planowanie, nowe firmy (w GW inwestorzy)

Narzędzia

- Duży potencjał: inwestorzy, rynek nieruchomości. Mały: rynek finansowy, planowanie rozwoju, współpraca z przedsiębiorcami.
- Deficyty narzędzi: planowanie rozwoju i rynek pracy.